

A TISZA.

A Tisza Tokajtól lefelé folyton nő. A mellékfolyók, a melyek beleömlenek, növelik olyan nagygyá, hogy az alföldön úgy szétterül. Az egyik partról alig látni át a másikig.

Ha a térképen megnézitek figyelmesen a Tiszát, azt tapasztaljátok, hogy a Tisza soha se halad egyenes irányban. Folyton kanyarodik ide-oda.

Mikor azt hinnétek, hogy no most, mikor semmi akadály nem áll útjában a sík mezőn: egyenes irányba fog haladni, akkor kanyarodik a legnagyobbat.

Az ősmagyar történetek között van egy történet, a melyik a legrégebb azok közt a regék között, a melyek a Tiszáról szólnak.

Az ősmagyar rege szerint Hadúr, — így hívták az ősmagyarok az Istent, — szántotta a magyar földet. Először a tüzes lovat fogta az ekébe. A ló, akármilyen tüzes állat, az eke elé fogva nyugodtan haladt előre, a hogy Hadúr igazította. A ló után az ökörrel próbál-

kozott meg Hadúr. Befogta az ökröt az ekébe, és az ökör olyan szeliden, nyugodalmasan haladt előre, mint a parancsolat. A barázda, a mit az eke túrt a földön, olyan egyenes volt, mint a nyillövés.

Akkor így szólt Hadúr az ősmagyarokhoz, a kik a szántást végignézték:

— No hát, kedves fiaim, most már megtelepedhettek ezen a földön. Adtam nektek két jó állatot, a melyekkel a szántást megcsinálhatjátok. Kenyeretek most már lesz, mert az ökör is, a ló is megszántja nektek a földet, a honnan a kenyér terem. Hát csak telepedjetez itt le. Nem vesztek éhen.

De ekkor egy ősmagyar így szólt Hadúrhoz:

— Igazad van, Hadúr. De nem csak a ló meg az ökör a mi házi állatunk, hanem a szamár is.

— Gyere elő, szamár! — felelt Hadúr.

A szamár előjött a parancsra, és Hadúr befogta az ekébe.

Aztán elkezdte vele szántani a nagy magyar alföldet.

Ment a szamár, ment előre, de bizony korántsem olyan hűségesen, mint a ló vagy az ökör. Az alföldön bogáncs meg egyéb földi gaz nő a mezőkön, a mi a szamárnak a csemegéje.

A hogy húzta az ekét a szamár, nem állhatott ellent a csábításnak és minduntalan hozzákapkodott a bogáncshoz, mezei kóróhoz. Persze, hogy a földi gaz nem mind az orra előtt nőtt, hanem oldalvást is, jobbra-balra. A szamár nem sokat törődött azzal, hogy ő most ekébe van fogva és szántani kellene. Vitte az ekét is, meg a szántást is jobbra-balra, a hol a bogáncs termett.

Hadúrtürelmesen ballagott az eke mögött. Gondolta, hogy egyszer csak jól lakik a szamár, aztán megy a szántás rendiben. De bizony a szamár nem lakott jól, a míg Titelig nem érték.

Sőt még azután se lakott volna jól. De tovább már nem mentek, mert nagyon haragos lett Hadúr.

Visszanézett a barázdára, a mit a szamár vont az ekével az alföldön, ránézett a szamárra, aztán így szólt:

— No már látom, szamár, hogy nem érdemled meg a kenyeret. Ne is legyen ezentúl más a táplálékod, mint bogáncs, meg földi gaz. Nem való vagy te szántásra. Ez a barázda

pedig, a melyik örök időkig hirdeti telhetetlen gyomrodát, legyen folyó.

A rege szerint így támadt a Tisza.

A szamarat pedig azóta nem is látni eke elé fogva, becsületes munkát végezve. Míg a ló meg az ökör becsületesen keresik maguknak meg gazdájuknak a kenyeret, a szamár bogáncs után kapkod a mezőn, hol a juhász gyepes hanton furulyáz.

Azért olyan girbe-gurba a Tisza folyása, mert szamár húzta az ekét, a mély barázdában a folyónak medre támadt.

Krúdy Gyula.

A Tisza Tokajnál.